

ระเบียบวิธีการวิจัย

วิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของคณาธิการในการส่งเสริมวิชาชีพครู ได้เริ่มต้นศึกษาเอกสารสำนักงานเลขาธิการคณาธิการ วารสารวิทยาชครุ พระราชบัญญัติครูทุกฉบับ เอกสาร ผลงานประจำปีของคณาธิการ รายงานการประชุมกรรมการประจำปี และข่าวคณาธิการ ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา เหตุผลและความจำเป็นจัดตั้งคณาธิการ ตลอดจนถึงโครงสร้างและหน้าที่ของ คณาธิการในคณาธิการต่าง ๆ โดยเฉพาะหน้าที่ในการส่งเสริมวิชาชีพครูต่อสมาชิกคณาธิการ ซึ่งเป็นหน้าที่อันเป็นส่วนสำคัญหรือหน้าที่หลักของคณาธิการ เช่นเดียวกับสถาบันวิชาชีพอื่น ๆ และว่าหลังจากได้จัดตั้งคณาธิการขึ้นตามพระราชบัญญัติครูแล้ว เป็นผลให้ผู้มีอาชีพครูทุกคนต้องเป็นสมาชิกคณาธิการ ซึ่งสมาชิกคณาธิการเหล่านี้กระจายอยู่ทั่วประเทศ นับได้ว่าเป็นสถาบันวิชาชีพที่มีสมาชิกมากที่สุดสถาบันวิชาชีพหนึ่งของประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าบทบาทของสถาบันวิชาชีพครูคือคณาธิการนี้เป็นบทบาทที่น่าสนใจยิ่ง จึงได้กำหนดการศึกษาวิจัยบทบาทของคณาธิการในการส่งเสริมวิชาชีพครู โดยตั้งเป็นปัญหาหรือสมมติฐานขึ้นแล้วพยายามพิสูจน์สมมติฐานนั้น

ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานของการศึกษามหาบทของคณาธิการในการส่งเสริมวิชาชีพครูไว้ดังนี้

๑. คณาธิการเป็นสถาบันวิชาชีพ ก่อตั้งขึ้นเนื่องจากความจำเป็นในการส่งเสริมวิชาชีพครู

๒. คุรุสภามีบทบาทส่งเสริมวิชาชีพครูได้น้อยเป็นเพราะมีปัญหาในเรื่องขึ้นอยู่กับการจัดโครงสร้าง และข้อจำกัดอื่นเกี่ยวกับส่วนประกอบของโครงสร้างภายในคุรุสภาเอง (ชี้ตอนสรุป)

๓. ประสิทธิภาพของคุรุสภาในการส่งเสริมวิชาชีพครูได้เป็นเพราะปัญหาอย่างเดียวกันกับที่กล่าวไว้ในข้อ ๒

๔. การที่ผู้มีวิชาชีพครู ได้มีสถาบันวิชาชีพของตนเอง ทำให้สมาชิกได้รับการส่งเสริมและยกฐานะวิชาชีพของตนสูงขึ้น

๕. ผลประโยชน์ของสมาชิกที่จะได้รับจากคุรุสภามากน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของสมาชิกและแหล่งสังกัด

๖. วิธีการเข้ารับตำแหน่งของผู้บริหารระดับสูง เป็นบ่อเกิดของความไม่พอใจของสมาชิก

ในการพิสูจน์สมมุติฐานข้อ ๑,๒ และ ๓ นั้น ได้กำหนดแนวทางการศึกษาจากเอกสารในสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และพระราชบัญญัติครู โดยอาศัยแหล่งข้อมูลจากห้องสมุดของคุรุสภา และจากเจ้าหน้าที่คุรุสภาเท่าที่ได้รับความร่วมมือ โดยเฉพาะได้รับความอนุเคราะห์จากนางประเยาว์ ศักดิ์ศรี หัวหน้ากองวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครู

ในการพิสูจน์สมมุติฐาน ข้อ ๔,๕ และ ๖ นั้น ได้กำหนดแนวทางการศึกษาวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกคุรุสภา ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ครูในสถานศึกษาในกรุงเทพมหานครกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ประชากรทั้งหมด ๒๐๐ เพื่อจะได้ทราบความเห็นของผู้ได้รับผลจากการแสดงบทบาทของคุรุสภาในการส่งเสริมวิชาชีพครู

สำหรับข้อพิสูจน์สมมุติฐานทั้งหมดจะได้เสนอรวมไว้ในบทสรุปท้ายที่เป็น
ขอสรุปและเสนอแนะ

การกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรคือสมาชิกคุรุศรมามีจำนวนมากและกระจายอยู่ทั่วทุกจังหวัด จึงกำหนดศึกษาเพียงกลุ่มสมาชิกที่ปฏิบัติหน้าที่ครูจริง ๆ ใน ๒ จังหวัด คือจังหวัดกรุงเทพมหานครกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเท่านั้น โดยพิจารณาว่าสมาชิกคุรุศรมในเขตกรุงเทพมหานครอันเป็นที่ตั้งสำนักงานของคุรุศรม ส่วนสมาชิกคุรุศรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ห่างไกลออกไปจากที่ตั้งสำนักงานคุรุศรม อนึ่งในต่างจังหวัดที่ผู้ศึกษาได้เลือกจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยไม่ได้เลือกใช้จังหวัดอื่นนั้น เพราะเห็นว่าจะสะดวกในการขอความร่วมมือจากศึกษาธิการจังหวัด และผู้อำนวยการโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ให้ตอบแบบสอบถามและคุ้นเคยกับผู้ศึกษามาก่อน จึงง่ายต่อการขอความช่วยเหลือกว่าเลือกจังหวัดอื่น

ทั้งสมาชิกสามัญและสมาชิกวิสามัญ ต่างก็อยู่ในสังกัดหน่วยงานต่าง ๆ กัน จึงกำหนดให้มีตัวแทนของสมาชิกแต่ละสังกัด คือ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสังกัดเทศบาล อาศัยข้อกำหนดดังกล่าว จึงได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาได้ดังนี้

๑. เขตกรุงเทพมหานคร กำหนดศึกษาประชากร ๑๐๐ คน เป็นสมาชิกสังกัดโรงเรียนรัฐบาลหรือสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมกัน ๕๐ คน ให้ได้เป็นสมาชิกสามัญ ๓๕ คน สมาชิกวิสามัญ ๕ คน จากสมาชิกคุรุศรมสังกัดโรงเรียนราษฎร์ จำนวน ๕๐ คน ให้ได้สมาชิกสามัญ ๓๐ คน และเป็นสมาชิกวิสามัญ ๑๐ คน โดยเลือกโรงเรียนรัฐบาล ๒ โรงเรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ๒ โรงเรียน และโรงเรียนราษฎร์ ๓ โรงเรียน

๒. ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำหนดศึกษาประชากร ๑๐๐ คน โดยแบ่งออกเป็นสังกัดดังนี้คือ เป็นสมาชิกโรงเรียนรัฐบาลหรือสังกัดกระทรวง

ศึกษาธิการ สมาชิกสังกัดโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดรวมจำนวนและสมาชิก
สังกัดโรงเรียนเทศบาลรวมจำนวน ๒๐ คน ในจำนวนนี้ให้เป็นสมาชิกสามัญ ๕๐ คน
สมาชิกวิสามัญ ๑๐ คน

เหตุผลที่กำหนดให้ประชากรประเภทสมาชิกวิสามัญน้อยเพราะจากการ
ศึกษาเบื้องต้นพบว่าสมาชิกวิสามัญหนึ่ง เป็นผู้นไม่มีวุฒิกฎมีน้อยและอยู่กันกระจัดกระจาย
มาก และตามข้อเท็จจริงในปัจจุบันปรากฏว่าหน่วยงานราชการจะบรรจุครู
เฉพาะผู้มีวุฒิกฎเท่านั้น แม้แต่โรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่กับบรรจุผู้มีวุฒิกฎ เว้น
แต่มีความจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น จึงจะบรรจุคนที่พอมีความรู้สอนหนังสือได้

แบบสอบถามในการศึกษา

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือศึกษาบทบาทของคุรุสภาในการ
ส่งเสริมวิชาชีพครู แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน หรือ ๒ ตอน คือ

- ตอนที่ ๑ ครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ
- ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประเภทสมาชิกภาพ
ระยะเวลารับราชการหรือปฏิบัติงานเป็นครู วุฒิ
 - สังกัดของสมาชิก
 - เหตุผลที่สมัคร เป็นสมาชิกคุรุสภา
 - บริการต่าง ๆ ที่ได้รับจากคุรุสภา
 - ความเห็นเกี่ยวกับการรับบริการจากคุรุสภา เช่น
บริการทางด้านส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะ และ
บริการด้านสวัสดิการ:

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาได้กำหนดแนวทางไว้ ๒ ลักษณะ
ตามขั้นตอนก่อนหลังดังนี้

ขั้นที่ ๑ ศึกษาปรัชญาหรือแนวความคิดในการจัดตั้งคุรุสภาจากเอกสารต่าง ๆ ในสำนักงานคุรุสภาจากเจ้าหน้าที่ของคุรุสภา และจากห้องสมุดของคุรุสถาบันที่กสาระสำคัญและรวบรวมเอกสารที่ต้องการไว้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ตลอดจนสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคุรุสภา คือรองเลขาธิการคุรุสภา หัวหน้ากองวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครู หัวหน้าแผนกธุรการ หัวหน้าแผนกทะเบียนสมาชิกและประวัติข้าราชการ เจ้าหน้าที่แผนกส่งเสริมวิทยฐานะครู ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของคุรุสภาที่ได้ดำเนินการมาแล้ว และที่มีโครงการจะดำเนินการต่อไป

ขั้นที่ ๒ ศึกษาบทบาทของคุรุสภาเกี่ยวกับส่งเสริมวิชาชีพครูทางด้านสมาชิกคุรุสภาด้วยแบบสอบถาม ในขั้นต้นเตรียมแบบสอบถามและก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ ได้มีการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-test) โดยให้ครูประจำการที่เข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ทดลองแบบสอบถาม ทั้งนี้เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วปรับปรุงแบบสอบถามใหม่จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูลในกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการด้วยตัวเอง โดยตลอดคือ สำหรับโรงเรียนราษฎร์ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้จัดการและอาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ตามกรณี ส่วนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้ขอความร่วมมือจากครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ตามกรณี ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือด้วยดีโดยมอบแบบสอบถามไว้ให้ ๑-๒ สัปดาห์ แล้วนัดวันไปรับแบบสอบถามคืน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย เป็นผู้จัดจ่ายและเก็บแบบสอบถาม เนื่องจากประชากรกระจายอยู่หลายสังกัด คือ โรงเรียนสังกัดกระทรวง

ศึกษานิเทศก์ โรงเรียนราษฎร์ เทศบาล และโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วน
จังหวัด ได้ติดต่อและติดตามขอรับแบบสอบถามรวม ๓ ครั้ง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ประสบปัญหาคือลักษณะการกระจายของประชากร
ที่เป็นสมาชิกคุรุสภาประเภทสมาชิกวิสามัญ ซึ่งก็เป็นไปตามที่คาดไว้ก่อนล่วงหน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแบบสอบถามได้แล้ว ได้นำวิธีการทางสถิติมาใช้
ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจัดข้อมูลออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ในแต่ละเรื่องที่เกี่ยวข้อง
สัมพันธ์กันจัดทำตารางและหาค่าอัตราส่วนร้อยละของข้อมูลในแต่ละตารางตลอดจน
หาค่าเฉลี่ย เพื่อนำมาใช้ในการแปลความหมายและอธิบายต่าง ๆ จากแต่ละตาราง
ของข้อมูลในแต่ละเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อพิสูจน์เกี่ยวกับสมมุติฐานที่ได้กำหนดขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย